

Sygnatura akt I C 1084/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariola Klimczak

Protokolant: sekretarz sądowy Ilona Mazurczak

po rozpoznaniu w dniu 21-12-2016 roku w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **J. M.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.205.910,35 zł (jeden milion dwieście pięć tysięcy dziewięćset dziesięć złotych trzydzieści pięć groszy) z odsetkami:

- od kwoty 1.185.860,29 zł umownymi za opóźnienie w wysokości 6,28 % rocznie od dnia 30.09.2015 roku do dnia 4.01.2017 roku;

- od kwoty 19.960,06 zł ustawowymi za opóźnienie od dnia 30.09.2015 roku do dnia 4.01.2017 roku;

przy czym rozkłada ją na następujące raty:

a) pierwsza rata w kwocie 90,00 zł (dziewięćdziesiąt złotych) płatna w terminie do dnia 15.01.2017 roku;

b) druga rata w kwocie 305.820,35 zł (trzysta pięć tysięcy osiemset dwadzieścia 35/100 złotych) płatna w terminie do dnia 31.01.2017 roku;

c) trzecia rata w kwocie 100.000,00 zł (sto tysięcy złotych) płatna do 31 grudnia 2017 roku;

d) 8 rocznych dalszych rat po 100.000,00 zł (sto tysięcy złotych) każda, płatne do 31 grudnia każdego kolejnego roku przypadającego po grudniu 2017 roku

- z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w terminie płatności którejkolwiek z rat opisanych powyżej w podpunktach b), c) i d).

2. oddała powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 22.274,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. przyznaje radcy prawnemu M. K. (1) od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Koninie) kwotę 8.856,00 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu;

5. nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa.

Mariola Klimczak

IC 1084/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 29.09.2015 roku powód (...) Bank S.A. z

siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanej J. M. kwoty

1.205.910,35 zł, z odsetkami:

- umownymi 6,28 % rocznie liczonymi od kwoty 1.185.860,29 zł od dnia 30.09.2015 roku do dnia zapłaty, ale nie więcej niż czterokrotność stopy lombardowej NBP,

- ustawowymi liczonymi od kwoty 19.960,06 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a nadto zasądzenie kosztów sądowych w kwocie 15.074,00 zł i innych kosztów w wysokości 150,74 zł. W uzasadnieniu podał, że zapłaty powyższej kwoty dochodzi od pozwanej z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 7.08.2008 roku, zmienionej aneksem nr (...) z dnia 17.11.2009 roku i aneksem nr (...) z dnia 27.09.2011 roku, oraz aneksem nr (...) z dnia 18.03.2014 roku, w związku z brakiem spłaty rat i z tej przyczyny wypowiedzeniem umowy kredytu. Dalej wyjaśnił, że na dochodzone roszczenie składa się kwota 1.185.860,29 zł tytułem niespłaconego kapitału i odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 3,14 % od 30.10.2014 roku do 21.08.2015 roku, kwota 19.960,06 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 6,28 % od dnia 30.10.2014 roku do dnia 29.09.2015 roku oraz kwota 90,00 zł tytułem opłat i prowizji.

Pozwana J. M., w odpowiedzi na pozew, wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na rzecz jej pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, albowiem nie zostały one uiszczone nawet w części. W uzasadnieniu pozwana potwierdziła zawarcie z powodem umowy o kredyt hipoteczny z dnia 7.08.2008 roku i przyznała, że zaprzestała spłacać raty kredytu. Natomiast w obronie przed dochodzonym roszczeniem przedstawiła historię swoich chorób oraz powołała się na swoją sytuację rodzinną, zdrowotną i zawodową, które zaistniały w trakcie spłaty przez nią kredytu, podając że miały one wpływ na jej bardzo trudną sytuację finansową, przez co nie była zdolna do regulowania swoich zobowiązań.

Pismem z dnia 18.10.2016 roku pełnomocnik pozwanej wniósł o rozłożenie

dochodzonej należności na roczne raty w wysokości po 100.000,00 zł, z ustaleniem ich spłaty od 2018 roku, zaznaczając przy tym, że „starania w zakresie spłaty roszczenia poczyni cała rodzina pozwanej” (k. 103). W odpowiedzi na ten wniosek powód nie wyraził zgody na rozłożenie dochodzonego pozwem roszczenia na raty w oparciu o art. 320 k.p.c., zaś z ostrożności procesowej wniósł o zawarcie w sentencji wyroku zastrzeżenia, że „brak spłaty 1 całości którejkolwiek z rat w terminie powoduje natychmiastową wymagalność pozostałych do zapłaty rat” (k. 157).

Na terminie rozprawy w dniu 21.12.2016 roku pełnomocnik pozwanej doprecyzował, że pozwana deklaruje spłaty po 100.000,00 zł rocznie, płatne do dnia 31 grudnia każdego kolejnego roku, poczynając od roku 2018, przez co wymagalność pierwszej raty upływałaby z dniem 31.12.2018 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. zawarł z pozwaną J.

M. umowę kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 7.08.2008 roku, udzielając jej

kredytu w kwocie 543.599,09 zł, indeksowanego kursem (...), przy założeniu, że w dacie zawarcia umowy równowartość kredytu wynosiłaby 284.309,15 (...), ustalając że

rzeczywista wartość kredytu zostanie określona po wypłacie kredytu, przy czym

kredytobiorca złożył oświadczenie, iż jest świadomy ryzyka kursowego, związanego ze

zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko. Spłata kredytu ustalona została w 480 miesięcznych ratach równych kapitałowo- odsetkowych, przy zmiennym oprocentowaniu kredytu, które na dzień sporządzenia umowy wynosiło 4,26 % w skali roku, na które składa się suma obowiązujących stawek (...) i stałej marży Banku, która wynosiła 1,45 %. Rzeczywista wysokość rat kapitałowo- odsetkowych została określona w harmonogramie spłat. Przy tym strony ustaliły, że w przypadku niespłacenia przez kredytobiorcę w terminie całości lub części raty spłaty wynikającej z umowy kredytu, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym. Bank nalicza wówczas od wymaganego kapitału odsetki karne w wysokości podwójnego oprocentowania umownego. Jeżeli kredytobiorca pomimo upływu okresu wypowiedzenia, nie ureguluje należności, Bank w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia, dokonuje przewalutowania całego wymaganego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w tabeli kursów. Poczynając od dnia przewalutowania Bank pobiera od wymaganego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielonych w PLN (nie indeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika (...) oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy. Przy tym ustalono okres wypowiedzenia umowy (...) dni w razie stwierdzenia przez bank, że warunki udzielania kredytu nie zostały dotrzymane lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub kapitałowo- odsetkowych lub skierowania egzekucji do nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie spłaty kredytu (dowód: umowa kredytu hipotecznego z dnia 7.08.2008 roku k. 13- 19). Umowa ta została zmieniona aneksem nr (...) z dnia 17.11.2009 roku (k. 20-22) i aneksem nr (...) z dnia 27.09.2011 roku (k. 23-25) oraz aneksem nr (...) z dnia 18.03.2014 roku (k. 26-27).

W związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu (równowartości w złotych 2.704,13 (...) tytułem kapitału i 11,51 (...) tytułem odsetek umownych) powód, pismem z dnia 6.05.2015 roku, wypowiedział przedmiotową umowę kredytu, z zachowaniem 30- dniowego okresu wypowiedzenia (dowód: pismo powoda z dnia 6.05.2015 roku k. 28). Pismo to zostało doręczone pozwanej w dniu 15.05.2015 roku (dowód doręczania k. 33), a więc termin wypowiedzenia minął z dniem 14.06.2015 roku. Pismem z dnia 21.08.2015 roku powód, w związku z wypowiedzeniem umowy, skierował do pozwanej „ostateczne wezwanie do zapłaty” należności: 1.185.860,29 zł tytułem należności kapitałowej, 12.099,12 zł tytułem odsetek podwyższonych (6,28 %) za opóźnienie, 90 zł tytułem opłat i prowizji (dowód: pismo z dnia 21.08.2015 roku k. 34-35). Pismo to pozwanej zostało doręczone w dniu 10.09.2015 roku (dowód doręczania k. 37). Pozwana nie uregulowała na rzecz powoda należności wymienionej w skierowanym do niej wezwaniu o zapłatę (okoliczność bezsporna).

Pozwana nie kwestionowała okoliczności dotyczących zawarcia umowy i jej wypowiedzenia oraz wysokości zadłużenia, w tym dochodzonych odsetek.

Powód nie zakwestionował natomiast sytuacji materialnej i rodzinnej, jaką przedstawiła pozwana na rozprawie w dniu 21.12.2016 roku. Z wyjaśnień pozwanej wynika, że kredyt zaciągnęła na zakup nieruchomości i remont znajdującego się na tej nieruchomości domu. Była wówczas po ślubie, planowała założenie rodziny, a jej mąż osiągał wysokie dochody. Przez 4 lata spłacała wraz z mężem zaciągnięty kredyt. W 2011 roku zachorowała, przeszła operację tarczycy, a następnie terapię jodem radioaktywnym. Na chorobę nałożyły się problemy rodzinne, rozstała się z mężem, a z jednej pensji nie była w stanie spłacać zadłużenia. Potem przyszły kolejne schorzenia (wymagające zabiegów operacyjnych nadgarstka i łokcia, a później woreczka żółciowego). Ta sytuacja zdrowotna i rodzinna spowodowała, że popadła w zadłużenie wobec powoda. Aktualnie pozwana nie pracuje zawodowo i nie ma żadnych źródeł dochodu. Mieszka z rodzicami i pozostaje na ich utrzymaniu. Do września 2016 roku miała orzeczoną niepełnosprawność w stopniu lekkim

(z powodu usuniętej tarczycy i choroby ręki). Złożyła dokumenty, aby przedłużono jej tą niepełnosprawność, ale nie otrzymała jeszcze orzeczenia. Pozwana ma obecnie 35 lat, posiada wykształcenie wyższe - prawnik i politolog, „zna” trzy języki: angielski, niemiecki i rosyjski. Planuje podjąć zatrudnienie zagranicą, które ma być związane ze sprzedażą ceramiki użytkowej, prowadzoną w ramach własnego przedsięwzięcia. Z rodzicami i bratem ustaliła, że pomogą jej w spłacie zadłużenia. Deklaruje, że od 2018 roku jest w stanie spłacać powoda kwotami po 100.000,00 zł rocznie. Jedynym majątkiem pozwanej była nieruchomości, na zakup której zaciągnęła kredyt hipoteczny u powoda. Nieruchomość ta została przez komornika zlicytowana za kwotę 306.000,00 zł . Sprawa egzekucyjna znajduje się na etapie podziału sumy uzyskanej z egzekucji. Oprócz zadłużenia względem powoda pozwana ma jeszcze zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego i K. W., w związku z poręczeniem weksla.

Żadna ze stron nie kwestionowała wiarygodności okoliczności wynikających ze złożonych w sprawie dokumentów.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 353 § 1 k.c., art. 69 Prawa bankowego i postanowieniami umowy,

pozwana powinna zwrócić powodowi: kwotę zadłużenia 1.185.860,29 zł wraz z dalszymi odsetkami umownymi w wysokości 6,28 % liczonymi od zadłużenia z tytułu kapitału za okres od dnia 30.09.2015 do dnia zapłaty, ale nie wyższymi niż 4-krotność stopy kredytu lombardowego NBP i nie mogące być wyższe niż maksymalne odsetki ustawowe za opóźnienie, kwotę 19.960,06 zł tytułem odsetek karnych, z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a nadto kwotę 90,00 zł tytułem opłat poniesionych przez powoda i prowizji.

Zgodnie z § 1 umowy oprocentowanie kredytu w dniu zawarcia umowy wynosiło 4,26 % w skali roku, na które składa się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży banku w wysokości 1,45 %, i jest zmienne - obliczane w okresach miesięcznych, w oparciu o indeks (...) dla każdego miesiąca, stanowiący średnią arytmetyczną stawek LIBOR 3 m, obliczany do dwóch miejsc po przecinku (§13 umowy).

Zgodnie z postanowieniem zawartej umowy Bank jest uprawniony do naliczania odsetek karnych w wysokości podwójnego oprocentowania umownego, z tym zastrzeżeniem, że wysokość odsetek karnych nie może w stosunku rocznym przekraczać czterokrotności wysokości stopy kredytu lombardowego NBP (na dzień sporządzenia pozwu w wysokości 6,28 %) - § 1 pkt. 5 umowy. Oprocentowanie umowne stanowi sumę marży banku, której wysokość wynosi 1,45 % i indeksu (...). Oprocentowanie kredytu jest zmienne i ulega zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu (...). Indeks (...) dla każdego miesiąca oblicza się jako średnią arytmetyczną stawek WIBOR 3 m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczonym od 26 – dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 - dnia miesiąca poprzedzającego zmianę. Indeks (...) ulega zmianie w okresach miesięcznych i obowiązuje od pierwszego dnia miesiąca, jeżeli wartość indeksu jest różna od obowiązującej stawki indeksu (...) o przynajmniej 0,1 punktu procentowego.

W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że oprocentowanie przewidziane w § 1 pkt. 5 umowy stanowi oprocentowanie zastrzeżone na wypadek opóźnienia, a ponieważ odwołuje się do sposobu ustalenia oprocentowania kapitału - jest to oprocentowanie umowne wg zmiennej stopy procentowej, stanowi dwukrotność oprocentowania zasadniczego i aktualizowane w okresach miesięcznych, nie wyższe jednak niż 4-krotność stopy kredytu lombardowego i nie mogące być wyższe niż maksymalne odsetki ustawowe za opóźnienie. Oznacza to, że w przypadku wypowiedzenia umowy, po upływie terminu wypowiedzenia, całe niespłacone zadłużenie stawało się zadłużeniem, w zakresie którego dłużnik pozostawał w opóźnieniu, uzasadniającym naliczanie odsetek w wysokości zmiennej.

Wobec niespłacania rat kredytu powód (Bank) wypowiedział pozwaną umowę

kredytu pismem z dnia 6.05.2015 roku, z 30-dniowym terminem wypowiedzenia (k. 28), a wobec doręczenia pozwanej tego pisma w dniu 15.05.2015 roku, termin wypowiedzenia upłynął z dniem 14.06.2015 roku. Na datę wypowiedzenia zadłużenie wynosiło 2.704,13 (...) z tytułu kapitału i 11,51 (...) z tytułu odsetek podwyższonych za opóźnienie – co

wynikało z treści wypowiedzenia, której pozwana nie kwestionowała ani po otrzymaniu wypowiedzenia, ani w toku niniejszego procesu.

W dniu 29.09.2015 roku powodowy Bank wystawił wyciąg z ksiąg bankowych, stwierdzając w nim, że zadłużenie pozwanej na tą datę wynosi 1.205.910,35 zł, w tym:

1.185.860,29 zł z tytułu niespłaconego kapitału oraz 19.960,06 zł z tytułu odsetek

umownych za opóźnienie naliczonych od kwoty niespłaconego kapitału w wysokości 6,28 % od dnia 30.10.2014 roku do dnia 29.09.2015 roku i 90,00 zł z tytułu opłat i innych prowizji (k. 12). Pozwana nie kwestionowała tego zadłużenia co do zasady ani wysokości.

W tym stanie rzeczy poza sporem pozostawało, że pozwana powinna zapłacić

powodowi ww. kwotę z dochodzonymi w pozwie odsetkami.

Niezależnie od żądania oddalenia powództwa, pozwana wniosła o rozłożenie

ewentualnie zasądzanego świadczenia na raty po 100.000,00 zł rocznie, płatne do 31 grudnia każdego kolejnego roku, poczynając od 2018 roku.

Ustalony przez Sąd stan faktyczny - w ocenie Sądu - w pełni uprawnia do skorzystania z przewidzianej w art. 320 k.p.c. możliwości rozłożenia na raty świadczenia należnego powodowi. Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. W okolicznościach niniejszej sprawy zachodzą te szczególne wypadki, w rozumieniu cytowanego przepisu prawa, ze względu na stan majątkowy, rodzinny i zdrowotny pozwanej (powyżej opisany), który powoduje, że spełnienie przez nią zasądzanego świadczenia jest niemożliwe do wykonania, bez rozłożenia na raty. W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanego przepisu prawa, Sąd zasądzone w punkcie 1. wyroku świadczenie, rozłożył na raty.

Określając zasady ratalnej spłaty zasądzanego świadczenia Sąd miał na uwadze wiek pozwanej (35 lat), posiadane przez nią wykształcenie i umiejętności, deklarowane podjęcie zatrudnienia zagranicą i skorzystanie przy spłacie ze wsparcia finansowego członków najbliższej rodziny oraz rat, jakie zadeklarowała się spłacać, a nadto fakt dokonanej już sprzedaży licytacyjnej nieruchomości za kwotę 306.000,00 zł, jak również to, że zgodnie z umową stron kredyt miał być spłacany do 2048 roku (§ 1 ust. 2 umowy). Uwzględniając zasady dotyczące sposobu naliczania odsetek od należności głównej w przypadku jej rozłożenia na raty w oparciu o art. 320 k.p.c. (p. uchwała SN z 15-12-2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007/10/147, uchwała SN z 22-09-1970 r., III PZP 11/70, OSNC 1971/4/61), ostatecznie na rzecz powoda zasądzono należność główną objętą pozwem wraz z odsetkami za okres od daty wskazanej w pozwie do daty wyrokowania oraz wskazano wysokość i terminy płatności rat spłaty w poszczególnych okresach, pierwszą ratą obejmując kwotę dochodzoną bez odsetek w wysokości 90,00 zł (z uwagi na jej niedużą wartość ustalono jej płatność do dnia 15.01.2017 roku), drugą ratą - kwotę 305.820,35 zł (wobec licytacyjnej sprzedaży nieruchomości za kwotę 306.000,00 zł, oczekującej na podział zgodnie z przepisami art. 1023 i nast. k.p.c.). Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanej, aby ratę pierwszej spłaty ustalić dopiero do 31 grudnia 2018 roku, albowiem pozwana zadeklarowała, że niebawem wyjeżdża zagranicę, aby tam podjąć pracę zarobkową, poza tym oświadczyła, że spłaty będzie dokonywała przy wsparciu finansowym brata i rodziców, poza tym pozwana otrzymała, jak sama zaznaczyła „znaczące” pieniądze z ZUS, które również mogła przeznaczyć na spłatę chociażby części przedmiotowego zadłużenia, a wybrała inne priorytety (przeznaczyła na spłatę długów u osób prywatnych). W tym stanie rzeczy kierując się usprawiedliwionymi interesami każdej ze stron Sąd płatność pierwszej raty w kwocie 100.000,00 zł ustalił do dnia 31.12.2017 roku, zakładając przy tym, że pierwsze dwie raty w większości zostaną pokryte z sumy uzyskanej z egzekucji.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. Pozwana w całości przegrała niniejszy proces (żądanie zostało zmodyfikowane tylko co do dochodzonych odsetek za okres po wydaniu wyroku, wobec rozłożenia zasądzanego

świadczenia na raty i w pozostałym zakresie oddalone; oddalono również żądania zawarcia zastrzeżenia, że brak spłaty całości którejkolwiek z rat w terminie powoduje natychmiastową wymagalność pozostałych do zapłaty - wobec braku podstawy prawnej do orzekania w tym przedmiocie) i z mocy powołanego przepisu obowiązana jest zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty związane z prowadzeniem niniejszego procesu. Pozwana nie złożyła żadnych wniosków w uwzględnieniu, których Sąd mógłby rozważyć odstąpienie od obciążania jej kosztami procesu poniesionymi przez powoda. Powód poniósł koszty wynikające z dokonanej opłaty od pozwu w kwocie 15.074,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7.200,00 zł, co stanowi kwotę 22.274,00 zł. Sąd przy zwrocie kosztów procesu nie uwzględnił wskazanej w pozwie kwoty 150,74 zł, albowiem powód nie wyjaśnił z jakiego tytułu są to wydatki, co uniemożliwiało ich weryfikację przez Sąd. W pozostałym zakresie nieuiszczonymi kosztami sądowymi obciążono Skarb Państwa (tj. w części nieuiszczonej opłaty od pozwu).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu Sąd orzekł na podstawie art. 29 § 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze w zw. z § 6 pkt 7 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461).

/SSO Mariola Klimczak/